

**15 2015_RMW_00240 Jongerenwerking OCMW Antwerpen -
dienstverlening op maat voor jongeren binnen
het OCMW van Antwerpen - MCOM_20150324
- Goedkeuring**

Auteur

Peter Moonen

Beknopte samenvatting

Op de beleidstweedaagse OCWM Antwerpen van 3 en 4 december 2015 werden een aantal actiepunten geformuleerd rond jongeren in de werking van het OCMW van Antwerpen.

- 1. Uitwerking van een concept dat tegemoet komt aan de noden op het werkveld: een gespecialiseerde jongerenwerking voor een zo ruim mogelijke doelgroep.*
- 2. Uitwerking van een minimaal concept waarbij de opgebouwde expertise van de diensten niet begeleide minderjarigen en Power+ kan doorstromen naar de sociale centra met mogelijke ondersteuning rond groepswerking.*
- 3. Uitwerking van een aangepast sanctioneringsbeleid voor jongeren.*

Motivering

Aanleiding en context

Cijfers stad Antwerpen

Vaststelling: bijna 1 op de 2 scholieren (46.9%) in Antwerpen heeft een schoolse vertraging bij het verlaten van het secundair onderwijs.

Ter vergelijking: voor het Vlaams Gewest is dat ongeveer 1 op de 3 (28,5%).

Cijfers tonen aan dat er nood is aan een aangepaste begeleiding voor deze doelgroep.

Cijfers intern onderzoek OCMW Antwerpen

Uit intern onderzoek blijkt intensieve ondersteuning van jongeren een grote nood te zijn binnen de reguliere werking.

- In twee jaar tijd is het aantal jongeren (18-24 jaar) in het klantenbestand met 10% gestegen.
- Er is veelal een multiproblematiek aanwezig bij de jongeren. Een combinatie van problemen op verschillende gebieden wordt vastgesteld: laag- of niet geschoold, verslaving, tienerouderschap, criminaliteit, schulden, dakloosheid, psychische problemen, ...
- Zowel jongeren als maatschappelijk werkers geven aan nood te hebben aan bijkomende

ondersteuning.

- 8 op 10 maatschappelijk werkers vinden het aangewezen een aparte dienst voor jongeren uit te bouwen.
- 3 op de 4 jongeren geven aan dat ze nood hebben aan meer informatie, meer dan de helft wil meer contact met zijn maatschappelijk werker.
- De maatschappelijk werkers en de jongeren geven dezelfde noden aan: hulp bij administratie, beheren van een beperkt budget, hulp bij zelfstandig wonen, toeleiding naar werk.
- Er is nood aan zowel individuele begeleiding als aan groepswerking voor jongeren. Als voorbeelden worden de diensten niet begeleide minderjarigen en Power+ aangegeven. De minimale verwachting van medewerkers is een interne dienst die ondersteunt bij jongerendossiers.
- Het belang van het gebruiken van de opgebouwde interne expertise wordt meermaals aangegeven: interne sensibilisering rond het begeleiden van kwetsbare jongeren, uitwerken van een infofiche/draaiboek jongerenbegeleiding, uitbouwen van een interne dienst specifiek op jongeren gericht.
- Voldoende tijd en ruimte worden als kritische succesfactoren aangegeven.

Argumentatie

Om de opgebouwde expertise van de dienst niet begeleide minderjarigen en Power + te behouden en verder te ontwikkelen voor een ruimere doelgroep kan er een tweedelijnsdienst jongerenexpertise worden gestart. Verder wordt er naar subsidiering gezocht om in een tweede fase een dienst jongerenwerking uit te bouwen voor een ruime doelgroep jongeren die extra ondersteuning nodig hebben.

Daarnaast wordt een aangepast sanctioneringsbeleid voorgesteld.

De stand van zaken van de dienst niet begeleide minderjarigen wordt in beeld gebracht.

1 . Een tweedelijnsdienst jongerenexpertise uitbouwen

Het is aangewezen om de opgebouwde expertise van de dienst niet begeleide minderjarigen en Power+ te benutten voor het uitbouwen en delen van expertise binnen de reguliere werking van het OCMW.

De tweedelijnsdienst omvat:

- Ondersteuning van de maatschappelijk werkers door minimaal 2 medewerkers, idealiter met ervaring binnen de dienst niet begeleide minderjarigen of Power+.
  - Deze medewerkers bouwen de expertise verder uit, zoeken samenwerkingsverbanden met partners en middelen bij andere overheden.
  - Maatschappelijk werkers kunnen hier terecht voor vragen, maar ook voor praktische ondersteuning bij complexe dossiers.
  - Deze medewerkers zetten projecten op en geven vormingen aan maatschappelijk werkers en klanten.
- Hun opgebouwde expertise wordt gebundeld in een infomap (praktische map die handvaten aanreikt voor maatschappelijk werkers: jongerenwetgeving, begeleidingsmethodieken, tools die de jongere ondersteunen, ...)

Zowel de dienst niet begeleide minderjarigen als Power + is momenteel in afbouw. Van elke dienst is een medewerker geslecteerd om deze opdracht uit te werken.

2. Een dienst jongerenwerking uitbouwen

Doelgroep:

- Jongeren tussen 18 en 25 jaar.
- Doorverwijzingsvoorwaarden:
  - Jongeren die geen veilige thuissituatie hebben gekend.
    - Dit wordt vastgesteld op basis van risico verhogende factoren: vluchtverleden, instellingsverleden, POS, ...
  - Duidelijk gebrek aan competenties om autonoom te kunnen functioneren.
    - Risico verhogende factoren: schulden, verslavingsproblematiek, criminele feiten, psychische problemen, niet of laaggeschoold, dakloos, ...

Instream: 180 jongeren per jaar.

Aanbod:

- Intensieve individuele begeleiding: 6 maatschappelijk werkers (30 dossiers/maatschappelijk werker).
- Open huis: ontmoeten, vrije inloop, organisch doorgeven van info/hulp, veilige en warme plek, aanspreekpunt.
- groepswork door 2 maatschappelijk werkers: systematisch, gestructureerd, focus op kennisoverdracht, uitwisseling van ervaringen, oefenen, ... op vaste tijdstippen, met vast programma (bijvoorbeeld aanleren van arbeidsattitudes, gezinsplanning).

Belang van nazorg:

- Voor jongeren met een instellingsverleden is de stap naar zelfstandig wonen op 18 jaar vaak te groot. Er blijft een nood aan intensieve begeleiding die slechts stapsgewijs kan worden afgebouwd.

Verwachte resultaten:

Klantniveau:

- Preventieve werking: intensieve individuele begeleiding vermindert de kans dat de jongere in de problemen komt.
- Versterkend werken: door middel van vorming en groepswork leren jongeren nieuwe vaardigheden en versterken zo hun competenties. Dit verhoogt de kans dat de jongere na afloop van het begeleidingstraject beschikt over een grotere zelfredzaamheid en uit de problemen blijft.

Organisatieniveau:

- De expertise wordt behouden en verder opgebouwd.

- De werklast van de maatschappelijk werkers in de sociale centra neemt af.
- De kans verkleint dat deze kwetsbare doelgroep in de toekomst klant blijft of terug klant wordt van het OCMW.

Samenwerking:

- met interne (expertise niet begeleide minderjarigen, Power +, jongerentrajecten Binnenste Buiten) en externe partners (jeugdinterventieteam, Jac+, ...)

Middelen:

Middelen nodig voor een dienst met bezetting van 10 VTE's [\[1\]](#)

Momenteel worden jongeren begeleid in de reguliere sociale centra:

- Caseload reguliere centra: 70 eenheden/MW, -25-jarigen wegen 1,3 dit betekent ongeveer 50 dossiers/MW'er
- Voor 180 jongerendossiers worden vandaag 3,5 VTE MW'ers ingezet
- Een aparte dienst voor jongeren kan er op een budgetneutrale wijze komen mits behoud van deze eigen inbreng (3,5 VTE) en het vinden van externe middelen in de vorm van een projectsubsidie van minimaal 66 % voor de resterende 6,5 VTE.
- Overzicht kosten ([berekend](#) op basis van kosten dienst NBM):

▪ Type kosten	Totaal (op jaarbasis)
Personeelskosten	
▪ Statutair	695.483,37 euro
▪ Contractueel	557.001,87 euro
▪ Gemiddeld	626.242,62 euro
Werkingskosten	18.350,13 euro
Gebouw kosten	6.859,33 euro
Totaal	651.452,08 euro

[\[1\]](#) Fulltime bezetting van 10 personen voor 12 maanden: 1 hoofdmaatschappelijk werker, 8 maatschappelijk werkers en 1 administratief medewerker.

- Indien er voor gekozen wordt om een dienst jongerenwerking uit te bouwen, kunnen er ook investeringskeuzes worden gemaakt die de doelstellingen mee realiseren. Indien de dienst gevestigd kan worden in een pand waar ook de nodige studio's kunnen worden ingericht, kan er een eigen concept van begeleid zelfstandig wonen voor jongeren worden opgestart. Als aanvulling op Huis Sofia kan er huisvesting voor jonge mannen worden voorzien.

3. Een aangepast sanctioneringsbeleid uitwerken

Een kansenbeleid moet hand in hand gaan met een aangepast sanctioneringsbeleid.

Jongeren missen ervaring en vaardigheden. Daarom krijgen ze meerdere kansen en worden sancties aan een termijn gekoppeld met een mogelijkheid om terug te keren naar een normale niet sanctionerende hulpverleningssetting.

Daarnaast moeten duidelijke grenzen worden gesteld:

- Doelstellingen en afspraken moeten zijn opgenomen in een stappenplan en worden geformaliseerd in het GPMI.
- Mogelijke sancties wanneer de afspraken niet worden nageleefd:
  - Engagementsverklaring laten opmaken door de jongeren (welk engagement neem ik als jongere in ruil voor hulpverlening en leefloon).
  - Financiële gevolgen koppelen aan het stellen van ongepast gedrag en het negeren van afspraken. Dit mag niet tot gevolg hebben dat de financiële situatie van de jongere gehypothekeerd wordt. Concreet kan de aanbeveling in het vademecum om bij de eerste inbreuk een maand te schorsen worden aangepast naar een gepaste schorsing in verhouding tot de inbreuk, zodanig dat ook kortere periodes van schorsing mogelijk zijn. Zo kan bewaakt worden dat er geen schuldenpiraal ontstaat en woning en nutsvoorzieningen gevrijwaard blijven.
  - Wanneer de jongere kansen krijgt om onderwijs of opleiding te volgen met een leefloon wordt een engagement en aanwezigheid verwacht. Wanneer er een ongewettigde aanwezigheid is kan er een sanctie worden opgelegd van 1 dag schorsing per ongewettigd afwezige dag met een maximum van 1 week bij de eerste sanctie. De afspraken moeten in het GPMI worden opgenomen en kunnen momenteel wettelijk gezien enkel worden uitgesproken vanaf de eerste dag van de tweede maand na de beslissing van de sanctie.
- Grensoverschrijdend agressief gedrag wordt niet getolereerd. Bij dergelijk gedrag wordt een ondersteuningsteam samengeroepen om een gepaste strategie uit te werken.

4. Afbouw van de dienst niet begeleide minderjarigen

De dienst niet begeleide minderjarigen heeft nog projectmiddelen tot en met juni 2015. De nood en instroom van deze doelgroep is sterk verminderd omdat deze jongeren langer opvang krijgen binnen de instellingen van Fedasil. Vanaf maart 2015 blijven er een 15-tal minderjarigen over. Deze jongeren kunnen we tot en met juni 2015 verder begeleiden met een inzet van 1,5 VTE.

De dienst is in 2014 al aanzienlijk afgeslankt, de laatste maanden hebben verschillende medewerkers een andere betrekking gevonden buiten het OCMW waar zij hun expertise verder kunnen inzetten.

Momenteel werken nog 4,5 VTE maatschappelijk werkers in de dienst niet begeleide minderjarigen:

- 1 VTE kan worden ingezet op de tweedelijnsdienst jongerwerking.
- 2 VTE's kunnen in maart 2015 worden ingeschakeld om prioritaire vacatures in de sociale centra in te vullen. Hierbij wordt de medewerkers keuzemogelijkheid geboden.
- 1,5 VTE kan vanaf 1 juli 2015 worden ingezet om vacatures in de sociale centra in te vullen.

Financiële gevolgen

Ja

Algemene financiële opmerkingen

Argumentatie :

1. De piste tweedelijnsdienst jongerenexpertise is een uitbreiding van het kader. De medewerkers kunnen via de middelen NBM verder gefinancierd worden tot 30 juni 2015 in functie van de projectafbouw en expertiseoverdracht. Vanaf 1 juli 2015 is dit een uitbreiding van het personeelskader.
2. De piste dienst jongerenwerking is enkel budgetneutraal haalbaar indien er voor 66 % externe financiering kan worden gevonden. Anders betekent dit een uitbreiding van het personeelskader met 6,5 VTE. Momenteel is het niet haalbaar om meer dan 3,5 VTE uit de werking van de sociale centra in te zetten op een groep van 180 jongeren. Het concept projectsubsidie wordt voorgelegd aan het Kenniscentrum Sociaal Europa met de vraag om mee te zoeken naar Europese projectmiddelen.

1. Financieel advies :

- personeel : voor de benodigde 10 VTE kunnen zoals hierboven gezegd 3.5 VTE betrokken worden van de diensten uit de sociale centra. De overige 6.5 VTE zouden extra personeel kunnen zijn, zoals in de argumentatie voorgesteld bij voorkeur extern gesubsidieerd. Evenwel is de personeelssanering toepasbaar op de totale personeelsformatie.

- werkingskosten : bij goedkeuring kunnen die ingeschreven worden in de budgetwijziging.

- locatie : te bekijken door MI.

Besluit

Artikel 1

De Raad voor Maatschappelijk Welzijn keurt de onmiddellijke opstart van een tweedelijnsdienst jongerenexpertise goed.

Artikel 2

De Raad voor Maatschappelijk Welzijn verleent goedkeuring aan de uitbouw van een dienst jongerwerking. Er wordt acief naar middelen gezocht om dit te realiseren. De dienst kan pas starten indien er voldoende garanties zijn om dit budgetneutraal uit te werken.

Artikel 3

De Raad voor Maatschappelijk Welzijn keurt goed dat het beschreven sanctioneringsbeleid wordt opgenomen in het vademecum en als norm gehanteerd wordt voor jongeren met een GPMI.

Artikel 4

De Raad voor Maatschappelijk Welzijn keurt de gefaseerde afbouw van de dienst niet begeleide minderjarigen goed.

Artikel 5

OCMW Antwerpen voert uit:

Departement	Actie	Timing

MI	uitbouw tweedelijnsdienst jongerenexpertise	Na beslissing Raad voor Maatschappelijk Welzijn
MI	zoeken middelen voor uitbouw jongerenwerking	Na beslissing Raad voor Maatschappelijk Welzijn

De dienst bezorgt een kopie van dit besluit aan:

Aantal kopieën	Aan wie	Verwachte actie

Artikel 6

Boekhoudkundige verwerking:

Bedrag kosten	Bedrag opbrengsten
5.000,00 (bedrag excl kosten personeel/ kosten verbonden aan werklocatie)	/
Subsidies	
Bedrag:	/
Wie keert subsidie(s) uit:	/
Rekeningen	
Profit center:	4007 MI
Grootboekrekening:	6xxx
Kostenplaats:	4072900000 MI SC Niet begeleide minderj. Vluchtelingen
Projectnummer (voor investeringen):	/
Budget	
Is voorzien in budget:	<p>Werkingsbudget; Onder voorbehoud van goedkeuring nota zal bij de budgetwijziging 2.500,00 euro werkingsbudget voorzien worden per personeelslid. Er wordt uitgegaan van een opstart met 2 medewerkers. De kosten verbonden aan de werklocatie zijn reeds opgenomen in het budget.</p> <p>Personeelsbudget; De 2 medewerkers waarvan sprake zijn reeds in dienst en dus reeds vervat in het personeelsbudget.</p>
Budgetpositie:	6xxx Werkingskosten
Budgetplaats:	400729000 MI SC Niet begeleide minderj. Vluchtelingen
Budgetbedrag:	5.000,00

Akkoord voor uitvoering door de financial controller	
Naam:	Visumdienst
Paragraaf:	
Uitvoerder order	
Naam:	